

УДК 338.47:656.22

**ВПЛИВ ЗМІНИ ОБСЯГІВ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ**

**IMPACT OF CHANGES IN RAIL TRANSPORT VOLUME ON THE
SOCIO-ECONOMIC EFFECT**

*докт. техн. наук Ю.Є. Калабухін, докт. екон. наук О.І. Зоріна,
канд. екон. наук Н.М. Каменева*
Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

*D.Sc. (Tech.) Y.E. Kalabukhin, D.Sc. (Econ.) E.I. Zorina,
PhD (Econ.) N.N. Kameneva*
Ukrainian state University of railway transport (Kharkiv)

В останні два десятиліття помітні тенденції сучасних підприємств в їх орієнтації на соціальну відповідальність, що відображає кількість факторів. Діючі підприємства, завдяки загостренню демографічних, соціально економічних проблем, стали ключовими (поряд з державою) агентами соціального розвитку. В умовах старіння населення, скорочення частки зайнятих у деяких секторах економіки, диференціації умов та оплати праці, підвищенням соціальної поляризації суспільства зростає вимога активізації участі діючих підприємств в соціальній політиці.

Все це передбачає внесення підприємствами свого внеску в суспільний соціальний розвиток у вигляді відрахувань на соціальні заходи (на теперішній час це єдиний соціальний внесок). При цьому такий внесок має конкретний вагомий і легко обчислювальний вигляд, що дозволяє підприємству мати чітке уявлення про суму свого внеску до соціального розвитку. Однак, для того, щоб отримати інформацію про соціальний вплив (в тому числі довгостроковий) діяльності підприємства, треба підрахувати суму соціального ефекту, але це завдання є декілька складним.

Заходи, спрямовані на досягнення суспільного соціального ефекту сприяють рішення ряду важливих соціальних цілей. Соціальний вплив діяльності діючих підприємств можна отримати на рівні регіону, країни – через поліпшення соціально-економічної ситуації, можливості працевлаштування, покращення здоров'я населення за рахунок економії виплат по тимчасовій непрацездатності, пенсій по інвалідності і т.і.

Сучасний стан обсягу перевезень АТ «Укрзалізниця» характеризується динамічним спадом як у вантажному (рис. 1), так і у пасажирському (рис. 2) русі. Така тенденція обумовлює зменшення

соціальних відрахувань, що прямим чином відображаються в соціально-економічному ефекті від діяльності залізничної галузі.

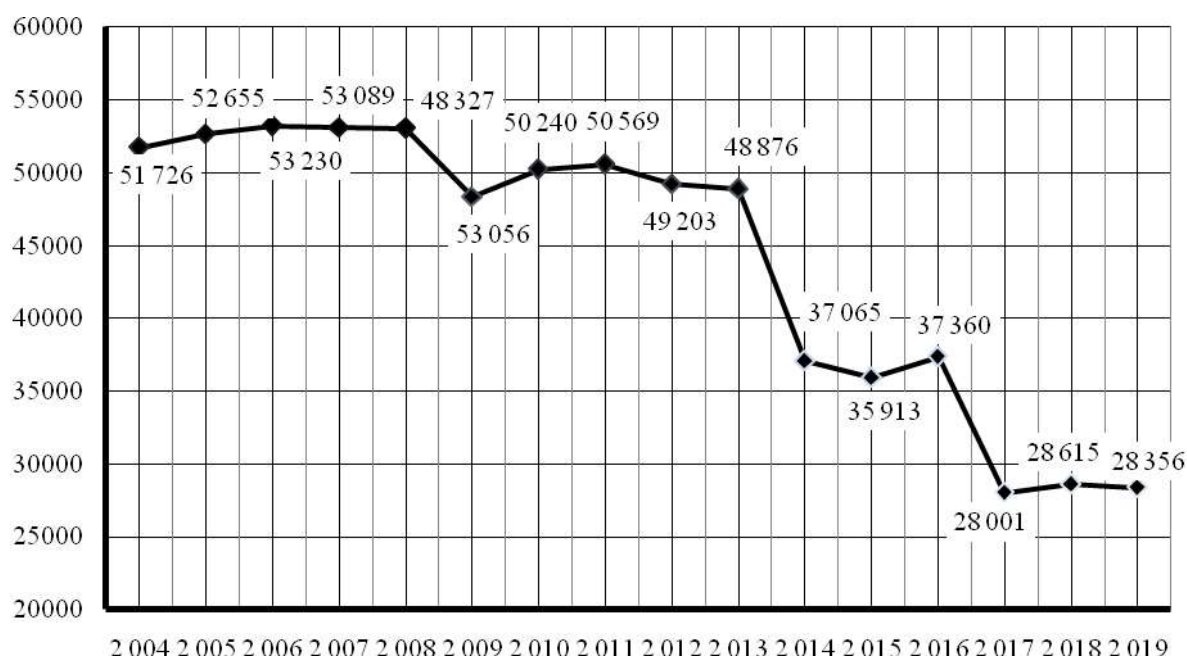

Рис. 1. Динаміка пасажиробігу АТ «Укрзалізниця», млн. пас-км.

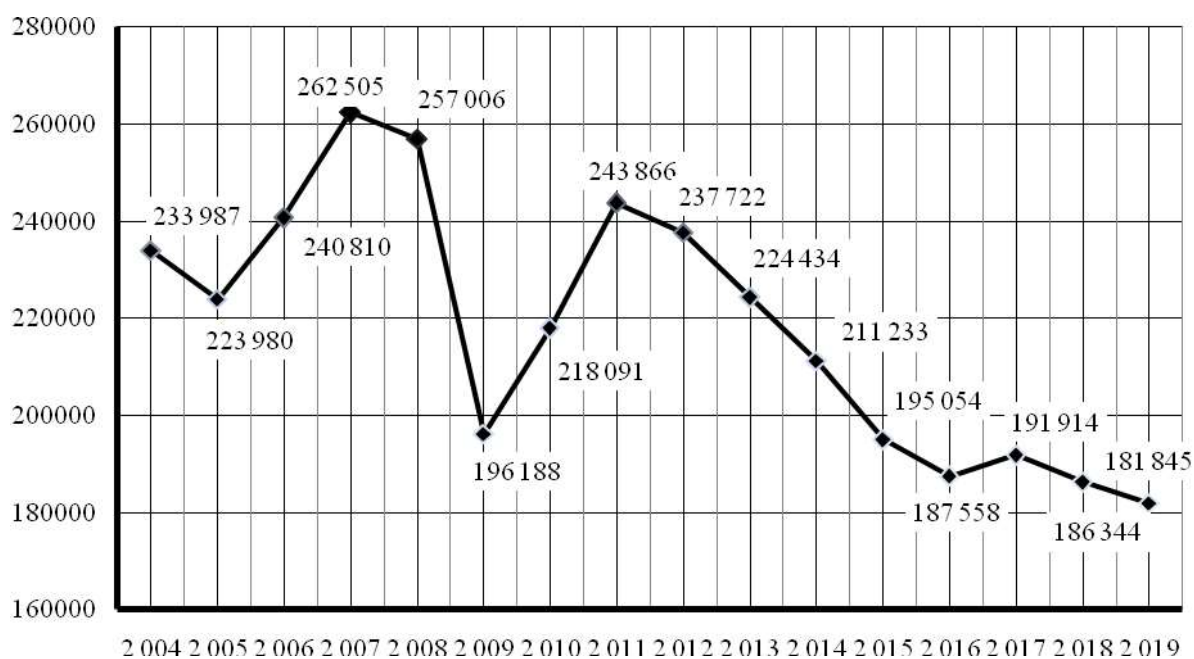

Рис. 2. Динаміка вантажобігу АТ «Укрзалізниця», млн. ткм.

Для проведення розрахункового дослідження впливу обсягу перевезень залізничного транспорту на соціально-економічний ефект було розроблено економіко-математичну модель в середовищі табличного редактору Excel.

Для розрахунку складових джерел соціально-економічного ефекту, а саме трудовитрат та їх вартості, було застосовано основні положення визначення вимірників експлуатаційної роботи, що пов'язані з роботою локомотивних бригад, поїзних бригад та бригад з поточного ремонту тягового рухомого складу, яких задіяне у перевезеннях за видами руху: вантажному, пасажирському та приміському.

Розрахункове дослідження було виконано за наступних умов:

- 1) вантажний рух обслуговується магістральними тепловозами серії 2ТЕ116;
- 2) вантажний рух обслуговується магістральними тепловозами серії ТЕП70;
- 3) приміський рух обслуговується електропоїздами серії ЕР9П.

Результати розрахункового дослідження впливу обсягу перевезень залізничного транспорту на соціально-економічний ефект наведено на рис. 3.

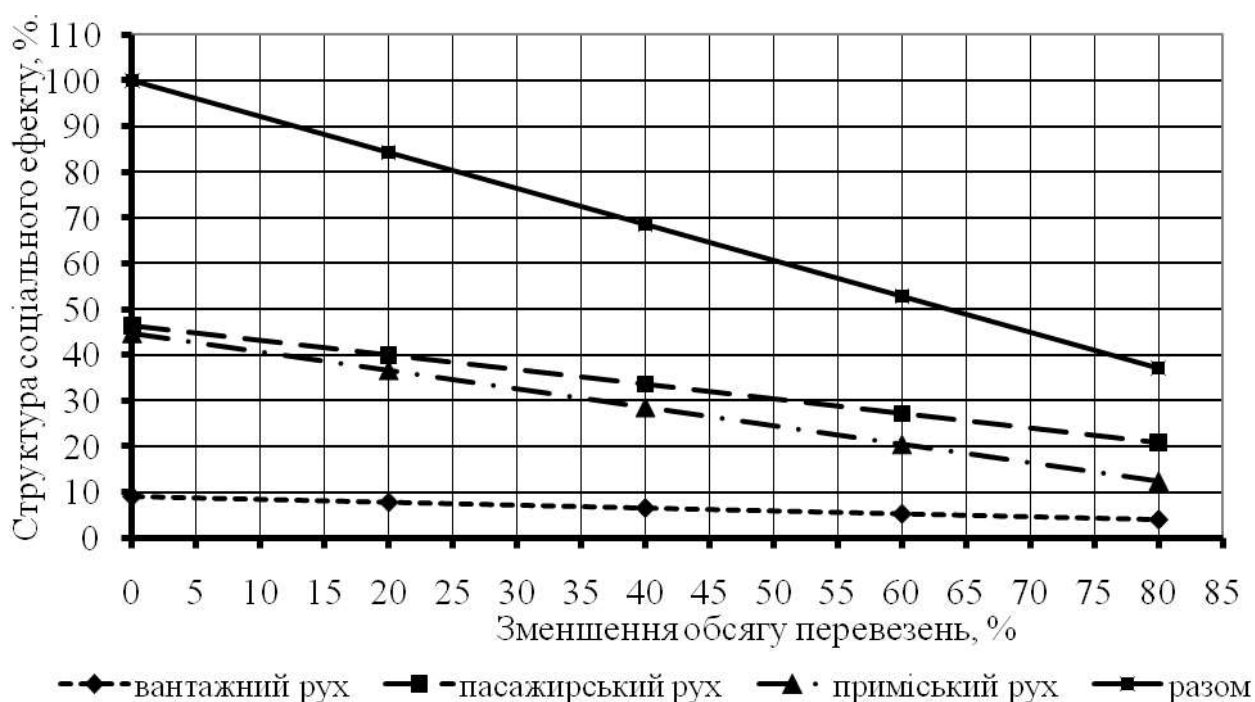

Рис. 3. Залежність соціально-економічного ефекту від обсягу перевезень залізничного транспорту